
Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2010:6

Kvalitativa mätmetoder i församlingsarbetet

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2010:60 om kvalitativa mätmetoder i församlingsarbetet. I motionen föreslås en förstudie kring kvalitativa mätmetoder av faktorer som är väsentliga för församlingstillväxt samt, om det visar sig att behov föreligger, att förstudien kompletteras med förslag till vidare arbete.

Utskottet konstaterar att det redan finns användbara instrument. Utskottet föreslår därför att motionen ska avslås. Till betänkandet finns en reservation och en särskild mening.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2010:60, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2010:60, punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2010:60 av Ola Isacsson och Roland Johansson, Kvalitativa mätmetoder i församlingsarbetet

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till Kyrkostyrelsen att inleda en förstudie kring kvalitativa mätmetoder av faktorer som är väsentliga för församlingstillväxt.
2. Kyrkomötet beslutar att förstudien, när den avslutats, redovisas för Kyrkomötet samt, om behov föreligger, kompletteras med förslag till vidare arbete.

Bakgrund

Svenska kyrkans församlingar är i flera avseenden lika varandra. I andra avseenden går utvecklingen mot en allt mer heterogen kyrka, inte minst vad gäller de förutsättningar som ges av demografiska och socioekonomiska förhållanden på lokal och regional nivå. Dessa finns beskrivna i en av artiklarna i *Nyckeln till Svenska kyrkan – en skrift om organisation, verksamhet och ekonomi 2010*. Där menar man att förutsättningarna för det framtida församlinglivet förväntas komma att skilja sig åt i allt högre utsträckning och man kan därför säga att vi går mot en utveckling där förutsättningarna för Svenska kyrkans församlingar dras isär.

Syftet med den förstudie som motionärerna föreslår är i förlängningen att förse de lokala församlingarna med redskap i form av metoder för att "kvalitativt mäta församlinglivet". Detta som ett komplement till den statistik som församlingarna har tillgång till via Svenska kyrkans statistikdatabas för att beskriva och analysera utvecklingen av församlingsarbetet och dess omvärld. Motionärerna refererar till en möjlig metod samt till en bok författad av Fredrik Modéus.

Naturlig församlingsutveckling

Naturlig församlingsutveckling, NFU, är ett exempel på hur man med hjälp av kriterier kan arbeta för att en församling ska växa. Vilka sådana kriterier kan vara beror bl.a. på vilken församlingssyn man har.

NFU:s teologi bygger på att församlingen är en levande organism och att växt skapas genom naturliga förutsättningar för liv, och att växt aldrig kan skapas genom manipulation. Enligt NFU måste varje församling som vill växa hitta balans mellan åtta kvalitativa särdrag: utrustande ledarskap, gåvobaserad verksamhet, hängiven andlighet, funktionella strukturer, inspirerande gudstjänster, livsnära smågrupper, behovsorienterad evangelisation samt kärleksfulla relationer.

Längta efter liv Församlingsväxt i Svenska kyrkan

Fredrik Modéus bok *Längta efter liv Församlingsväxt i Svenska kyrkan* nämns också av motionärerna. I boken närmar sig Modéus frågan om det finns kvalitativa kriterier för ett väl fungerande församlingliv.

Boken är enligt författaren inte ett strikt vetenskapligt arbete utan hans egen reflektion kring församlingstillväxt i Svenska kyrkan. Reflektionen utgår från de samtal han fört, utifrån ett fastställt frågeformulär, med anställda, förtroendevalda och gudstjänstfirare i trettiofem församlingar. Författaren påtalar att det inte finns någon entydig definition av begreppet församlingsväxt men föreslår följande:

Församlingsväxt sker när fler och fler finner det angeläget att tillhöra en gudstjänstfirande gemenskap i vilken man fördjupas som kristen, mognar som människa och får näring för sitt vardagsliv.

Ordet församlingsväxt har varit vanligare i internationella sammanhang medan ordet församlingsutveckling använts mer i de nordiska folkkyrkorna. I boken ges även en historisk översikt över församlingsväxtens tradition och den diskussion som förs utanför Sveriges gränser.

Kvalitativa metoder

Det primära syftet med kvalitativa metoder brukar förklaras som ett sätt att samla information för att uppnå en djupare förståelse av det man studerar. Genom kvalitativa metoder, exempelvis kvalitativa intervjuer och observation, är det möjligt att ge en mer heltäckande bild och förståelse av utvecklingen i den enskilda församlingen.

Kyrkans Q

Kyrkans Q är ett kvalitetsutvecklingsverktyg för församlingar vilket är utvecklat och drivs av Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation.

Syftet med *Kyrkans Q* är att utveckla en god arbetsmiljö och ett gott församlingsarbete. *Kyrkans Q* används som verktyg av både arbetslag och förtroendevalda för att öppna för ett utvecklings- och förändringsarbete. Det man uppnår när man tar hjälp av *Kyrkans Q* är gemensamma perspektiv på förhållandena, uppgift, omvärld och resurser, och gemensamma uppfattningar om hur strategier och tillvägagångssätt ska se ut.

Från början har arbetet med *Kyrkans Q* varit inriktad på kyrkliga arbetslag. Men många förtroendevalda i församlingar, där kyrkoherde och arbetslag utnyttjade *Kyrkans Q*, insåg metodens värden och kapacitet och uttryckte önskemål om särskilt *Kyrkans Q*, anpassat till de förtroendevaldas arbete. Sedan 2007 finns ett arbetshäfte för förtroendevalda.

Kyrkans Q står på samma värdegrund som Svenska kyrkan och driver ingen särskild teologisk inriktning. Församlingen och förtroendevalda själv gestaltar sin värdegrund genom bl.a. att sätta mål och genom att skapa en gemensam förståelse av grundläggande värderingar. Alla styrande dokument som exempelvis Församlingsinstruktionen är en väsentlig del av grunden i arbetet.

Utskottets överväganden

Kvalitativa mätmetoder i församlingsarbetet

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2010:60.

Motionärerna tar upp ett angeläget ämne, och det är självklart väsentligt att det finns instrument för ett kontinuerligt utvärderings- och kvalitetsarbete i församlingarna.

Det finns redan olika utvärderingsmetoder som kan användas i sådana sammanhang. Ett användbart instrument är församlingsinstruktionen. Ett annat är det kvalitetsutvecklingsverktyg *Kyrkans Q*, som utvecklats och drivs av Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation.

Kyrkokansliet har gett ut boken *Församlingar mot strömmen*. I den är en av huvudfrågorna vad Svenska kyrkan kan lära av församlingar som uppvisar en positiv utveckling i en allmänt negativ trend. Utskottet ser gärna att den typen av arbete fortsätter och att goda exempel sprids på hur man arbetar i församlingar som växer.

Utskottet ställer sig tveksamt till om utarbetande av kvalitativa mätmetoder, av det slag som motionärerna föreslår, är rätt väg för att stödja församlingarna i hur de bäst kan arbeta för att uppnå församlingstillväxt. Utskottet föreslår därför att motionen ska avslås.

Uppsala den 30 september 2010

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Carina Etander Rimborg, ordförande

Marie Schött, sekreterare

Beslutande: Carina Etander Rimborg, ordförande, Ann-Sofie Nelstrand, Erik Jonsson, Birgitta Lindén, Bengt A Gustavsson, Christina Meltin Westerlund, Cecilia Brinck, Kristina Sandström, Hans G Erikson, Karin Söder, Anders Åkerlund, Roland Johansson, Marianne Kronbäck, Britt Louise Agrell och Britta Broman.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Mary Österström, Marie Nielsén, Helena Nordvall, Christer Björk, Kerstin Bodell, Bo Lindell, Kekke Paulsson, Kerstin Rossipal, Anna Ekström, Stig Domargård, Berit Simonsson och Berth Löndahl.

Biskoparna Antje Jackelén och Carl Axel Aurelius har deltagit i utskottets överläggningar.

KI 2010:6

Reservation

Jag reserverar mig till förmån för motion 2010:60 och yrkar bifall till motion 2010:60 i sin helhet.

Roland Johansson

Särskild mening

Jag anser att motion 2010:60 skulle ha bifallits i sin helhet.

Berth Löndahl